(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning V i Fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT
av den 18 september 2000
om Rwanda

(2000/558/GUSP)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA GEMENSAMMA STÅNDPUNKT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 15 i detta, och

av följande skäl:

(1) Genom gemensam ståndpunkt 1999/452/GUSP [1], fastställde rådet Europeiska unionens mål och prioriteringar när det gäller Rwanda.

(2) Genom gemensam åtgärd 96/250/GUSP [2], utnämnde rådet ett särskilt sändebud för området kring de stora sjöarna.

(3) Mot bakgrund av utvecklingen i Rwanda sedan 1999 bör en översyn ske av gemensam ståndpunkt 1999/452/GUSP.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Europeiska unionens mål och prioriteringar i förbindelserna med Rwanda är att uppmuntra, stimulera och stödja den pågående processen för

a) återhämtning efter folkmordet och främjande av nationell försoning,

b) återuppbyggnad och utveckling,

c) skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

d) övergång till demokrati.

Om det finns risk för att den regionala instabiliteten förhindrar att dessa mål uppnås, skall Europeiska unionen uppmuntra Rwandas regering att bland annat genom sin utrikespolitik bidra till att regional stabilitet uppnås på samma sätt som unionen gör med alla andra parter i olika konflikter i regionen.

Artikel 2

Europeiska unionen bekräftar att framsteg inom de områden som avses i artikel 1 främst är ett ansvar för Rwandas regering. För att stödja och uppmuntra dess insatser skall Europeiska unionen föra en konstruktiv och kritisk dialog med Rwandas regering, bland annat genom sitt särskilda sändebud för området kring de stora sjöarna, på grundval av följande bestämmelser.

Artikel 3

Vad gäller den rwandiska regeringens utrikes- och säkerhetspolitik i regionen skall Europeiska unionen göra följande:

a) Anmoda den rwandiska regeringen att uppfylla de åtaganden som den gjorde bland annat i Lusaka (i juli 1999) och i Kampala (i april 2000) för att nå fram till en fredlig och snabb förhandlingslösning på krisen i Demokratiska republiken Kongo och att följa säkerhetsrådets tillämpliga resolutioner, särskilt resolution 1304 av den 16 juni 2000.

b) Fästa vikt vid att de rwandiska trupper som befinner sig i Demokratiska republiken Kongo och de övriga krigförande parterna uppfyller sina åligganden enligt internationell humanitär rätt och skyddet av de mänskliga rättigheterna.

Artikel 4

Med beaktande av situationen inom Rwanda skall Europeiska unionens insatser grundas på följande principer:

a) När det gäller försoning och maktfördelning skall Europeiska unionen uppmuntra och stödja en försoning mellan alla rwandier inom och utanför Rwanda genom en dialog mellan alla grupper som förkastar våld och folkmord. Denna dialog skall inriktas på maktfördelning, nationell återuppbyggnad och skydd av minoriteter. Europeiska unionen anser i detta sammanhang att det är viktigt att kommissionen för försoning och nationell enhet är oberoende och representativ för den rwandiska gemenskapen samt har ett tydligt definierat handlingsprogram som Europeiska unionen eventuellt kan stödja.

[1] EGT L 178, 14.7.1999, s. 1.
[2] EGT L 87, 4.4.1996, s. 1. Åtgärden senast förlängd genom gemensam åtgärd 2000/347/GUSP (EGT L 122, 24.5.2000, s. 6).

b) När det gäller demokratisering skall Europeiska unionen göra följande:

— Betona vikten av att respektera den politiska balans som föreskrivs i den grundläggande rwandiska lagstiftningen, däribland Arusha-avtalen. Unionen skall uppmuntra den rwandiska regeringen och de myndigheter som har ansvaret för att utarbeta en ny konstitution, som skall ge landet en ny institutionell ram, att säkerställa att rwandiernas medborgerliga och politiska rättigheter skyddas effektivt, att den sociala sammanhållningen bevaras och att de grundläggande fri- och rättigheterna skyddas.

— Uppmana den rwandiska regeringen att närmare ange sin tidsplan för demokratiseringen och att aktivt förbereda olika val som skall hållas senast före övergångsperiodens utgång år 2003. Unionen skall särskilt uppmana Rwanda att så snart som möjligt organisera de av regeringen planerade kommunalvalen för att dessa skall bidra till att göra befolkningen mer delaktig i beslutsfattandet. I detta sammanhang skall unionen uppmuntra Rwanda att utarbeta ett lämpligt system och en lämplig inramning för vart och ett av dessa val. Med beaktande av problemet med analfabetism bör detta system fastställa en röstningsmekanism som gör det möjligt att hålla fria och rättvisa val som garanterar lika rättigheter för alla rwandier, det civila samhällets deltagande, offentlig debatt, yttrandefrihet, öppenhet när det gäller hela valprocessen och vallagstiftningen, utnämning av ett oberoende organ med ansvar för att förbereda och övervaka de olika etapperna i valprocessen och en möjlighet för samhällets alla sektorer att yttra sig. Europeiska unionen skall undersöka möjligheterna att stödja utarbetandet av en sådan valmekanism.

— Uppmuntra den rwandiska regeringen att i syfte att säkerställa den lokala befolkningens deltagande i den politiska processen och utvecklingsprocessen fortsätta att förstärka behörigheten och befogenheterna hos de lokala myndigheter som valdes år 1999 och även fortsättningsvis i princip vara beredd att stödja dessa processer genom lämpliga åtgärder.

— Uppmuntra den rwandiska regeringen att förstärka och förverkliga den decentraliseringsprocess som inleddes i maj 2000.

c) När det gäller rättssystemet och upprättandet av traditionell rätt (Gacaca) skall Europeiska unionen

— betona vikten av, och bedöma svårigheten med, att införa en rättslig administration som gör det möjligt att påskynda försoningsprocessen i hela landet,

— erkänna att det s.k. Gacacasystemet under vissa omständigheter kan tjäna detta syfte,

— uppmuntra den rwandiska regeringen att bringa Gacacasystemet i överensstämmelse med internationella standarder för de mänskliga rättigheterna,

— uppmuntra Gacacamyndigheterna att göra nåd till en grundprincip för sitt tillvägagångssätt att skydda de rättigheter som lagen ger både anklagade, särskilt när det gäller försvar och överklagande, och målsägande,

— tillsammans med andra undersöka förutsättningarna och möjligheterna till ett eventuellt väl samordnat stöd till administrationen av Gacacasystemet,

— uppmuntra de rwandiska myndigheterna att fortsätta att göra allmänheten, och i synnerhet överlevande från folkmordet, medvetna om behovet av att godta dessa principer för att samtidigt kunna ta itu med problemet med straffrihet och nå en pragmatisk lösning på de oroväckande problem som utgörs av den stora gruppen fångar som under svåra fängelseförhållanden väntar på rättegång,

— uppmuntra den rwandiska regeringen att fortsätta sina ansträngningar att minska antalet fångar och sin insats för medvetandegörande, bland annat genom att påskynda förverkligandet av sitt år 1998 tillkännagivna beslut att frige fångar mot vilka anklagelseakter saknas eller är ofullständiga,

— stödja Internationella tribunalen i Arusha, bland annat genom att fördubbla sina ansträngningar för att säkerställa att alla stater till tribunalen överlämnar samtliga personer som anklagas för folkmord och andra allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt, samt skall sträva efter en fortsatt förbättring av denna tribunals administrativa effektivitet,

— uppmuntra de rwandiska domstolarna och Rwandas regering att visa yttersta återhållsamhet med att utdöma och verkställa dödsstraff, med det i hög grad eftersträvansvärda syftet att detta helt skall avskaffas, och att till fullo uppfylla sina förpliktelser enligt Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter samt att beakta andra internationella skyddsåtgärder i fråga om dödsstraffet.

d) När det gäller politiken för att föra folket tillbaka till byarna skall Europeiska unionen uppmuntra den rwandiska regeringen att fortsätta sin kritiska analys av denna politik och att genomföra den först efter noggrann planering, genom ett tillvägagångssätt som bygger på decentralisering och delaktighet och efter på förhand gjorda konsekvensstudier, pilotprojekt och kampanjer för att medvetandegöra befolkningen och säkerställa en rättvis återfördelning och ett rättvist brukande av land för att undvika att återbosättning, som påskyndas av säkerhetsskäl, ger upphov till brott mot de mänskliga rättigheterna, vilket skulle stå i strid med de önskade resultaten och orsaka ytterligare oenighet.

e) När det gäller de mänskliga rättigheterna skall Europeiska unionen

— uppmuntra och stödja den rwandiska regeringens insatser för att skydda och främja alla rwandiers mänskliga rättigheter, bland annat genom att säkerställa att den Nationella kommissionen för de mänskliga rättigheterna fungerar oberoende och effektivt och genom att fortsätta samarbetet med den särskilde representanten för Kommissionen för mänskliga rättigheter och FN:s höge kommissarie för mänskliga rättigheter,

— uppmuntra den nationella kommissionen för de mänskliga rättigheterna att fortsätta samarbetet med de berörda icke-statliga organisationerna och utan dröjsmål genomföra sitt handlingsprogram till vilket unionen eventuellt kan bidra.

f) När det gäller ekonomisk utveckling och samarbete skall Europeiska unionen fortsätta att stödja den rwandiska regeringens insatser för att främja en allomfattande ekonomisk utveckling och för att utsträcka de uppnådda framstegen på det makroekonomiska området till så många som möjligt, eftersom dessa kan främja fred och stabilitet. Unionen skall bland annat uppmuntra ytterligare insatser för ett sunt styrelseskick.

Europeiska unionen konstaterar den fortsatta rwandiska närvaron i Demokratiska republiken Kongo, som enligt Rwanda är motiverad av säkerhetsskäl, och anser att den rwandiska regeringens åtgärder som syftar till att på fredlig väg lösa konflikten i Demokratiska republiken Kongo enligt Lusaka- och Kampalaavtalen och enligt säkerhetsrådets tillämpliga resolutioner, särskilt resolution 1304, skulle kunna påverka kvaliteten på samarbetet mellan Europeiska unionen och Rwanda, förutsatt att en ingående granskning görs av de behöriga instanserna.

g) När det gäller återanpassning till det rwandiska samhället av överlevande från folkmordet, demobiliserade soldater och alla övriga fördrivna personer, skall Europeiska unionen uppmuntra och stödja den rwandiska regeringens insatser för att underlätta denna process, bland annat genom samarbete med relevanta internationella organisationer. Europeiska unionen är övertygad om att problemet med de beväpnade rwandiska trupper som dragit sig tillbaka till Demokratiska republiken Kongo inte kan lösas militärt. Unionen kräver att alla stater i regionen avhåller sig från att ge militärt stöd åt dessa grupper. Den uppmanar de rwandiska myndigheterna att eftertryckligare och tydligare materialisera det åtagande som de redan gjort att ge de rwandiska rebeller som strider i Demokratiska republiken Kongo som inte är anklagade för folkmord eller krigsförbrytelser ett säkert mottagande i Rwanda. Europeiska unionen är beredd att bidra till genomförandet av program för ekonomisk och social återanpassning som beslutas för detta ändamål.

Artikel 5

Rådet noterar att kommissionen avser att inrikta sina insatser mot att uppnå målen och prioriteringarna i denna gemensamma ståndpunkt, när så är lämpligt genom relevanta gemenskapsåtgärder.

Artikel 6

Europeiska unionen kommer att genomföra denna gemensamma ståndpunkt i nära samarbete med Förenta nationerna, Afrikanska enhetsorganistationen och andra berörda organisationer.

Artikel 7

Genomförandet av denna gemensamma ståndpunkt kommer att följas upp regelbundet. Den gemensamma ståndpunkten kommer att omprövas inom tolv månader.

Artikel 8

Denna gemensamma ståndpunkt skall ersätta gemensam ståndpunkt 1999/452/GUSP av den 12 juli 1999.

Artikel 9

Denna gemensamma ståndpunkt träder i kraft samma dag som den antas.

Artikel 10

Denna gemensamma ståndpunkt skall offentliggöras i Officiella tidningen.

Utfärdad i Bryssel den 18 september 2000.

På rådets vägnar

H. VÉDRINE

Ordförande